

Nr 142.

Av herrar **Jonsson** i Järvsand och **Andersson** i Alfredshem, om
ändring av 3 § 3 mom. lagen om folkpensionering m. m.

Undertecknade föreslogo i motion II:18 1951 ändring av 3 § 3 mom. lagen om folkpensionering. Ur motionen kan anföras:

”— — — Sjukbidraget avsåg att täcka den lucka, som kunde uppstå mellan den tidsbegränsade allmänna sjukförsäkringen och invalidpensionen. Detta syfte skulle också i huvudsak ha nåtts, om sjukförsäkringen kunnat genomföras. Höst-riksdagen 1950 tvangs emellertid av rådande statsfinansiella skäl att uppskjuta sjukförsäkringsreformen på obestämd tid.

I detta förändrade läge framstår kravet på att den nedsatta arbetsförmågan vid sjukbidragets beviljande redan måste oavbrutet ha bestått under minst ett år såsom mindre motiverat. Bestämmelsen innebär att alla långvarigt sjuka, som inte äro medlemmar i sjukkassa och som inte uppfylla det varaktighetskrav, som annars hade berättigat dem till invalidpension, men väl kraven för sjukbidrag under sina första sjukdomsår, endast ha fattigvården att vända sig till. Detta måste betecknas som en allvarlig brist i vårt annars numera ganska välordnade socialförsäkringsväsende.

Det bör därför enligt vår uppfattning övervägas, om inte 3 § 3 mom. i pensionslagen bör ändras så att sjukbidrag skall kunna utgå *omedelbart*, sedan läkare konstaterat sådan höggradig nedsättning av arbetsförmågan, som i 3 § 2 mom. sägs och vilken tillika kan anses komma att bli bestående minst ett år.

— — —

Med åberopande av vad sålunda anförts få vi hemställa, att riksdagen ville för sin del anta följande förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensioneringen.

Härigenom förordnas, att 3 § lagen den 29 juni 1946 om folkpensionering fr. o. m. den 1 juli 1951 skall ha ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse):

(Föreslagen lydelse):

3 §.

1 mom. Rätt till — — — — — sextiosju år.	
2 mom. För tid — — — — — saknad ledsyn.	
3 mom. Har sådan höggradig ned-	3 mom. Kan sådan höggradig ned-
sättning av arbetsförmågan som i 2	sättning av arbetsförmågan, som i 2
mom. sägs varit oavbrutet bestående	mom. sägs, utan att anses varaktig, an-
minst ett år och kan den, utan att an-	tagas bli bestående minst ett år, skall

ses varaktig, antagas bliva bestående därunder utgå folkpension i form av ytterligare avsevärd tid, skall därunder sjukbidrag. der utgå folkpension i form av sjukbidrag.

4 mom. Änka, som — — — — — femtiofem år.”

Andra lagutskottet inhämtade yttrande från pensionsstyrelsen, som framhöll att ”— — — nackdelar föreligga med nu gällande lydelse av 3 § 3 mom. folkpensioneringslagen — — —”.

Pensionsstyrelsen ansåg sig ”— — — ej kunna förorda det av motionärerna föreslagna borttagandet av hela karenstiden. Däremot anser styrelsen skäl föreligga för att minska densamma från nuvarande ett år till sex månader. När sex månader med höggradig nedsättning av arbetsförmågan förflutit, torde man vanligtvis med rätt stor säkerhet kunna förutsäga, huru länge nedsättningen av arbetsförmågan kommer att vara. Den sjuke har då i regel erhållit vård och behandling under en ej alltför kort tid, så att resultatet därav har hunnit visa sig. Rätt till sjukbidrag skulle alltså föreligga, när en höggradig nedsättning av arbetsförmågan kunde antagas bestå minst ett år och sex månader, av vilken tid sex månader eller möjligen något mera finge avse tid före ansökningstillfället. — — —”

Pensionsstyrelsen förordade att uttrycket ett år i lagrummet utbyttes mot sex månader. Den föreslagna ändringen borde enligt pensionsstyrelsens mening träda i kraft den 1 juli 1951.

Andra lagutskottet framhöll i sitt yttrande nr 24 1951: ”På grund av att lagen om allmän sjukförsäkring icke såsom ursprungligen avsågs trädde i kraft vid samma tidpunkt som lagen om folkpensionering kommo, såsom motionärerna framhållit, bestämmelserna om rätt till sjukbidrag i sistnämnda lag att bliva förenade med vissa icke helt tillfredsställande verkningar. Med hänsyn härtill och då ikraftträdandet av lagen om allmän sjukförsäkring genom lag den 8 december 1950 uppskjutits till tidpunkt, som av statsmakterna framdeles skulle bestämmas, finner utskottet starka skäl tala för en uppmjukning av de tämligen stränga villkor, som för utgivande av sjukbidrag uppställts i fråga om varaktigheten av arbetsförmågans nedsättning.

I motionen har föreslagits, att en dylik uppmjukning i första hand måtte ske genom sådan ändring av 3 § 3 mom. i lagen om folkpensionering, att sjukbidrag kan utgå redan från början av tillstånd av nedsatt arbetsförmåga, vilka utan att kunna anses varaktiga dock kunna antagas bestå minst ett år. Om en sådan lagändring genomfördes, skulle otvivelaktigt de av motionärerna påtalade verkningarna av de nuvarande bestämmelserna undanröjas. Å andra sidan torde det, såsom pensionsstyrelsen i sitt över motionen avgivna yttrande närmare utvecklat, bereda avsevärda svårigheter att redan i början av ett sjukdomsförlopp avgöra hur länge den höggradiga nedsättningen av arbetsförmågan kommer att bestå. Härtill kommer att den av motionärerna föreslagna ändringen, såsom pensions-

styrelsen i sitt yttrande påtalat, även ur administrativ synpunkt förefaller mindre lämplig. Utskottet anser sig med hänsyn härtill icke kunna tillstyrka, att karenstiden helt slopas.

Däremot finner utskottet i likhet med pensionsstyrelsen skäl föreligga för en minskning av karenstiden från ett år till sex månader. Även om en sådan åtgärd icke är ägnad att helt undanröja de olägenheter, som äro förknippade med nuvarande bestämmelser om rätt till sjukbidrag, torde den dock innebära en förbättring i förhållande till dessa. Några olägenheter av den art, som skulle uppkomma, därest karenstiden helt slopades, synes icke därigenom behöva befaras.

Den av utskottet här ovan förordade minskningen av karenstiden med sex månader kommer otvivelaktigt att medföra en viss ökning av kostnaderna för sjukbidragen. Med hänsyn härtill och då anslagen för budgetåret 1951/52 avseende bidrag till folkpensioner m. m. samt indestillägg å folkpensioner redan varit föremål för riksdagens prövning bör enligt utskottets mening den erforderliga lagändringen icke redan nu vidtagas, utan bör frågan lämpligen av Kungl. Maj:t upptagas till förnyad prövning.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A. att riksdagen i anledning av förevarande motion, II: 18, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville till omprövning företaga spörsmålet om en minskning av karenstiden för rätt till sjukbidrag enligt lagen om folkpensionering samt för 1952 års riksdag framlägga de förslag, som därav kunna föranledas. — — —”

Riksdagen beslöt enligt utskottets hemställan.

Vid sin beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1952/53 tog pensionsstyrelsen hänsyn till den kostnadsökning, som beräknades belasta anslaget, om förslaget angående minskning av karenstiden för rätt till sjukbidrag genomfördes. Kostnaden för ifrågasatt förkortning av karenstiden beräknades till omkring 1 000 000 kronor.

Statskontoret fann icke anledning till erinran mot styrelsens förslag. Departementschefen hänvisade till att för närvarande flera olika förslag beträffande folkpensioneringen befinna sig under remissbehandling eller under övervägande inom socialdepartementet. Vissa av dessa förslag torde komma att föranleda särskild proposition till årets riksdag. Departementschefen trodde sig i detta sammanhang få återkomma till den ifrågasatta förkortningen av karenstiden för erhållande av sjukbidrag och förordade därför att beloppet för bidrag till folkpensioner m. m. upptoges till oförändrat belopp 741 000 000 kronor i stället för av pensionsstyrelsen äskade 742 000 000 kronor.

Motionärerna vilja påpeka, att, om departementschefens hemställan följes, detta kommer att innebära, att den ytterst önskvärda ändringen av karenstiden vid sjukbidrag inte kan träda i kraft förrän den 1 juli 1953. Då det inte kan finnas någon anledning att sammankoppla denna reform med de förslag, som äro

att vänta i särskild proposition till årets riksdag, vilja undertecknade motionärer hemställa,

att riksdagen beslutar låta den av 1951 års riksdag rekommenderade ändringen av 3 § 3 mom. lagen om folkpensionering träda i kraft den 1 juli 1952, och

att riksdagen för att möjliggöra detta ikraftträdande beslutar att till bidrag till folkpensioner m. m. för budgetåret 1952/53 anvisas 742 000 000 kronor i stället för av departementschefen föreslagna 741 000 000 kronor.

Stockholm i januari 1952.

Sigfrid Jonsson,
Järvsand.

K. J. Andersson,
Alfredshem.